

Anno Domini

TURUN JA KAARINAN SEURAKUNTAYHTYMÄN VUOSIKERTOMUS

2010

2 TAPAHTUMIA JA YHTEISTYÖTÄ 3 KÄDENTAITOJA 4 KUOROTOIMINTAA 5 RUNOJA JA KIRJALLISUUTTA 6 KLASSISTA MUSIIKKIA

7 RAKENNUSKULTTUURIA 8 KLUBIKULTTUURIA 9 PARTIOTA JA ULKOILUA 10 MAAILMANPARANNUSTA 11 TAIDENÄYTTELYITÄ 12 TEATTERIA

KIRKKO KULTTUURIN KANTAJANA

IHMINEN, JOKA syö, juo ja lisäänty, on löytänyt vasta ihmisen polun alun. Ihminen on tuotu jatkuvuuden vuoksi, elämän jatkuvuuden, henkilökohtaisen kasvun ja yhteisön jatkuvuuden vuoksi. Esihistoriallisen ihmisen jälkiä tutkitessa ensimmäiset merkit kulttuurista ovat symboleita, jotka kertovat ihmisten hakeneen yhteyttä tuonpuoleiseen maailmaan ja sen voimiin. Uskonnonlinen etsintä ja kulttuurin kehitys ovat käsi kädessä kulkeneet pitkän matkan historian aamuhämärästä nykypäivään.

Turun seudun tuhatvuotista taivalta kohti Turun kulttuuripääkaupunkivuotta ei voi hahmottaa ilman kirkollisen kulttuurin osuutta. Kirkon myötä

tänne on tullut lukutaito, koululaitos, sairaiden ja heikkojen hoito, vastuullinen hallintotapa, tiilien polttotaito ja suurenmoinen tapa tehdä tiilistä karedraali. Itse asiassa koko yhteiskuntamme perustuu kristillisen kirkon opettamille ihanteille. Kirkko on opettanut uskomaan, mutta se on opettanut myös kaiken rehellisen työn olevan Jumalan palvelemista. Ympäriämme näkyvä kaunis kaupunki on tämän arjen jumalanpalveluksen tuote.

Kirkon sanomaa levitetään kymmenessä Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän seurakunnassa sadoilla eri tavoilla. Jokaisella kanttorilla on yksilöllinen vastuu musiikkilämän kehittämisestä,

jokaisella lastenhoajaalla on tapansa siirtää kristillistä kulttuuriperintöämme lapsuusikäisille ja jokainen suntuio ylläpitää jumalanpalveluskulttuurimme hienovaraisia yksityiskohtia sunnuntaista sunnuntaihin.

Juuri kirkkoon yhdistetty jatkuvuus tekee mittavasta kulttuuriyöstämme näkymättömämmän kuin mitä se ansaitsee. Tämän vuoksi päätimme, että tänä vuonna kerromme edellisen vuoden toiminnastamme kulttuurin näkökulmasta. Uskomme, että ihminen saavuttaa ihmisen tarkoituksen vain polulla, joka rakentuu uskolle, toivolle ja rakkautelle. Kirkon kulttuuripolku vapauttaa meidät itseämme, lähimmäistämme ja

ympäristöä kunnioitaviksi ihmisiksi. Viime vuoden Taiteiden yönä kaupungille jalkautuneen ”Nimeltä kutsuttu” -tapahtuman mukaisesti jokainen meistä seurakunnan jäsenistä on kristillisen kulttuurin kantaja, sen viestikapulan kantaja, joka on tuhat vuotta kulkenut turkulaisissa ja kaarinalaisissa suvuissa vanhemmilla lapsilla ja lapsenlapsilla.

Tämä on toivon kulttuuria.

Hannu Kallio
hallintojohtaja

POIMINTOJA VUODEN 2010 TAPAHTUMISTA

TAMMIKUU

- Kiireisen joulun jälkeen vedettiin hetki henkeä ennen kuin vuosi lähti taas kunnolla käyntiin. Sinä aikana järjestettiin päivittäin kerhoja, piirejä, hartaushetkiä, jumalanpalveluksia, häitä, hautajaisia, kasteita, musiikkitapahtumia, kävelyretkiä, vapaaehtoistoimintaa ja paljon muuta.
- STX-telakalla aloitti työnsä uusi yhteiskunnallisen työn pastori. Lomautettuja ja irtisanottuja tuetaan myös työllistämispalvelu Troolin toiminnalla, jossa pastori Petri Laitinenkin päivystää.
- Hannuniitun vuokratulojen peruskorjaus alkoi.
- Ruotsinkielisen seurakunnan nettisivuilla ryhdyttiin keräämään iltaroukkusia eri elämäntilanteisiin: sinne saa kirjoittaa omansa tai käydä lainaamassa jonkun toisen.

SEURAKUNNAT MUKANA HÄÄT-TAPAHTUMASSA.

- Häämusiikkikonsertteja järjestettiin pitkän kevättä.
- MAALISKUU
- Arkkikiispan vaali.
- Koululaiset kokkasivat Henrikissä. Halisissa taas käytiin euron hintaisella diakonialounaalla.
- Mikaelissa papit lähtivät baanalle. Tarjolla oli luttukestäjä, metallimessua ja muuta musiikkia, sekä tietenkin niitä pappeja.

Presidenttipari tervehti uutta arkkipiispa ja hänen puolisoaan.

HELMIKUU

- Merja Hermonen valittiin Piikkiön seurakunnan kirkkoherraksi.
- Yhteisvastuukeräyksen tuotto ohjattiin parantamaan köyhien lapsiperheiden arkea Suomessa ja Haitissa. Erilaisia tapahtumia oli kymmeniä pitkin kevättä.
- Seurakunnat olivat mukana keräämässä rahaa lähettämällä. Seurakunnat toimivat punnitusasemina.

Henrikinkirkko täyttyi avajaispäivänään.

HUHTIKUU

- Laajennettu upea Henrikinkirkko avattiin yleisölle ja osoitti, että seurakunnan pitkä evakkoretki oli vaivan väärtti.
- Pääsiäistä vietettiin seurakunnissa paitsi messuina, myös lukuisin pääsiäisnäytelmin ja –konsertein.
- Seurakunnat ottivat varaslähdön vappuun 29.4. järjestetyllä Toivon tori –tempauksella Kauppatorilla.

TOUKOKUU

- Seurakunnat lahjoittivat jokaiselle vuonna 2010 kasvatettavalle lapselle bodyn, jonka rinnassa luki slogan ”Nimeltä kutsuttu”. Seurakunnat lähtivät mukaan Turun ammattikorkeakoulun Kymppi-hankkeeseen, jossa kehitetään perhevalmennusta entistä monipuolisemmaksi.
- Arkkipiispa Jukka Paarma jäi eläkkeelle.
- Lasten kesäpuuhut koottiin yksiin kansiin, KivaKesä –esitykseen yhdessä kaupungin kanssa.
- Sateenkaarimessu Henrikinseurakunnassa.

KESÄKUU

- Nuortentalon kesäkahvila avasi ovensa Eerikinkatu ykkösessä. Leppäkeruu kesäkolle –perhekahvila oli myös Henrikinkirkolla, Runosmäessä ja Paattisilla.
- Kari Mäkinen vihittiin arkkipiispaksi.
- 140 onnellista pääsi kesätoihin seurakuntiin.
- Ylösousemuskappelin musiikkituokior alkoivat: konsertin jälkeen tutustuttiin kävelyretkellä hautausmaan kasvillisuuteen ja muistomerkkeihin.

HEINÄKUU

- Keskiäikätapahtuman yhteydessä tutustuttiin ihan oikeaan keskiäikaan Tuomiokirkossa vanhan pyhimysperinteen jäljillä.
- Lomakuukaudesta huolimatta tuhannet rippileiriläiset täyttivät jälleen seurakuntien leirikeskukset – kuten myös kesä- ja elokuussa.

ELOKUU

- Yhtymä oli mukana DBTL:ssä. Yhteistyö festivaalin kanssa toi lavalle mm.

Juha Tapion, Bass'nHelenin ja Calliston.

- Piispanpäiviä vietettiin Kuusiston piispanlinnan raunioilla. Ohjelmassa oli pyhiinvaellus, musiikkia, lastentapahtumaa, hevosajelua ja muuta.
- Merimieskirkko täytti 135 vuotta. Synttäreitä vietettiin Turussa.

Kulttuurifoorumissa soi monipuolinen musiikki.

SYYSKUU

- Uudeksi tuomiorovastiksi valittiin Heimo Rinne Maarian seurakunnasta.
- Diakoniatyö teki monipuolista työtään tutuksi Kirkko ja me –lehden Sää ja Mää –liitteessä.

LOKAKUU

- Kulttuurifoorumi sekä Nimeltä kutsuttu –tapahtuma tarjosivat runsaasti elämyksiä niin seurakuntalaisille kuin muillekin.

MARRASKUU

- Seurakuntavaalit. Ensimmäistä kertaa äänestämään pääsi jo 16-vuotiaana. Seurakuntaneuvostot ja yhteinen kirkkovaltuusto saivat kaikkiaan 102 uutta jäsentä. Päätäjien kuopukset ovat 18-vuotiaita. Ennakkooäänestyspaikkoja oli ennätyksellisesti, perinteisten markeettien lisäksi myös oppilaitoksissa. Äänestysprosentti oli 13,6.
- Kaarlo Kalliala valittiin Turun piispaksi.

JOULUKUU

- Lahja lapselle –keräys onnistui yli odotusten, ja lahjoittajia oli enemmän kuin lahjan tarvitsijoita!
- Maarian kirkossa palattiin vanhoihin aikoihin, kun aattoiltaan ja jouluaamuna kirkossa sytyttiin 150 kynttilää.
- Tuomiokirkkopiparimuotteja sai jälleen. Tuotto ohjattiin lähetystyöhön.
- Eläinten joulurauha julistettiin Halisissa, Mikaelissa ja Henrikinkirkolla.

Pentti Tuominen on suunnitellut Tuomiokirkkopiparimuotin.

TAITOJA JA TAITEITA

Kädentaidot ovat arkikulttuuria parhaimmillaan.

Viime vuonna, kuten jokaisena vuonna, seurakunnissa syntyi taitavien kätten työnä monenlaista nauttua, peittoa ja vaatetta. Esimerkiksi Wanhan ajan ompelupiirissä Mikaelissa tehtiin käsioiteita myyjäisiin sekä ihan suoraan lahjoitettavaksi tarvitseville. Kaarinassa puolestaan kaksikin Teresa-piiriä toimitti 120 villapeittoa Kalkutan kodittomille. Myös kotona saattoi osallistua: nuttuprojektissa kudottiin nuttuja etiopialaisvauvoille (ohjeet ja lisätietoja www.tuppurainen.fi). Ylipäänsä

käsioiteita tehtiin etenkin lähetystyön avuksi kaikissa seurakunnissa.

Muunlaisia kädentaitoja harjoitettiin esimerkiksi Mikaelissa, jossa korjailtiin mopoja ja autoja. Karderoopissa ja Vilkuksa taas korjailtiin vanhoja vaatteita, edellisessä kudottiin myös mattoja.

Toki nuoremmatkin puuhasivat: kokkikerhoissa tehtiin ruokaa, pääsiäisen askartelupajassa tipuja ja ylipäänsä lastenkerhoissa syntyi taideteoksia siihen tahtiin, että niillä täyttyisi parikin Kiasmaa.

YHTEISTYÖN KULTTUURI versoi kolme suurta hanketta

VUONNA 2010 toteutettiin kolme suurta projektia, joiden yhteinen nimittäjä oli yhteistyö. Nimeltä kutsuttu, Kulttuurifoorumi sekä Suurella sydämellä toivat seurakuntia lähemmäs ihmisiä ja eri seurakuntien työntekijöitä lähemmäs toisiaan, sillä suurin osa yhtymän työntekijöistä osallistui niihin jollain lailla.

Nimeltä kutsuttu oli kolmiosainen yleisötapahtuma elo-, syys- ja lokakuussa. Elokuussa musisoitiin Taiteiden yössä, syyskuussa kutsuttiin yhteen eri muutosvaiheissa olevia ihmisiä, kuten hiljan vauvan saaneita tai vastikään eläköityneitä. Lokakuussa järjestettiin arjessa selviytymiseen liittyviä paneelikeskustelua eri puolilla Turku ja Kaarinaa.

Kulttuurifoorumi oli seminaarinen sarja, joissa käsiteltiin vuoropuhelua uskontojen ja kulttuurien välillä, uskonnon kulttuurisia vaikutuksia sekä uskonnon tilaa ja paikkaa suomalaisessa yhteiskunnassa. Arkenilla sekä Turun Kirjainsujen yhteydessä järjestetyssä tapahtumassa keskustelemassa olivat mm. Astrid Thors, Johanna Korhonen, Roda Hassan, kansanedustaja Ilkka Kantola ja moni muu. Tapahtuma keräsi kaikkiaan yli 900 kulttuurien ja uskonnon rinnakkaiselosta kiinnostunutta kuulijaa.

Suurella sydämellä oli vapaaehtoistyöntekijöiden rekrytointihanke. Verkkopalvelun www.suurellasydamella.fi kautta on entistä helpompi päästä mukaan auttamaan ja tekemään juuri sellaista vapaaehtoistyötä, jota haluaa tehdä. Työtä löytyi mm. vanhusten parista, vammaisten lasten hoitoapuna, näytelijöinä, kahvittajina, autonkuljettajina, kulkien hoitajina sekä messuavustajina.

SKRÄPÄTEN JA HUOVUTTAEN

- **SUUREN MAAILMAN** jutut tulevat aina heti Paattisille, huutelee skräppäyspöydästä **Hanna Metsämäki**, toinen Paattisten seurakunnan Kädentaidot-ryhmän ohjaajista.

Ryhmäläisiä ajatus hiukan huvittaa, sillä Paattista ei ole tavattu pitää aivan maailman hoteimpina trendikeskuseksi. Toisaalta joku muistuttaa, kuinka Paattinen on ollut lähes kansainvälisen huomion kohteena, kun sen kirkossa kuvattiin taannoin Varesta. Rouvat olivat kuulemma saavakävelyretkellään yrittäneet päästä kuvauksiinkin, mutta eivät ryönät olleet ottaneet.

Näin soljuu jutustelu Paattisten seurakuntatalolla skräppäyksen lomassa. Niille jotka eivät tiedä: skräppäys tarkoittaa valokuvien ja muistojen tallentamista albumeihin, mutta niin, että ne on leiketty, kehytetty tai muuten koristeellisesti. Ja mielellään vähän ylikorostuneen krumeluurisesti.

Ryhmän vastuunohjaaja **Pia Tuominen** koordinoi ja hankkii tarpeelliset työkalut – ainakin jos kyse on

joistain vähän erikoisemmasta jutusta. Ja nyt on, sillä skräppäys oli vetäjäläkin sen verran vierasta, että hän puhui siitä milloin slarppauksena, milloin skarppauksena...

Neljäs sukupolven kerho

Kädentaidot-ryhmä on aika tyyppillinen seurakunnan kerho:

- Näemme kerran kuussa. Yleensä meitä on viitisentoista naista ja muutama lapsi. Lapset ovat tietenkin oikein tervetulleita, eiväthän nuoret äidit muuten pääsisi edes lähtemään. Lapsille järjestetään sitten omaa ohjelmaa, Tuominen kertoo.

Ikäjakuma kerhossa onkin aika suuri, yhdestäkin perheestä mukana on peräti neljä sukupolvea.

Tällä kertaa nuorin on yksivuotias **Tuomas**. Hänen isosiskonsa **Eve** on jo kolme ja siis mitä parhaimmassa skräppäysikässä. Äiti **Minna Kallionpää** ei tänään tee mitään (ellei lasketa

Tuomaksen perässä juoksemista ja kai se tarkemmin ajatellen voitaisiin laskea jonkin tekemiseksi).

- Yleensä pääsen tänne ilman lapsia, mutta nyt on poikkeus. Pia keksii lapsillekin tekemistä, mutta en minä nyt aio edes yrittää. Eve saa hoitaa meidän perheen osuuden, Kallionpää sanoo.

Ja Evehän hoitaa: hän liimaa noppaan pohjalle pari kuvaa ja laittaa koristeeksi muutamaa tähti- ja autotarran. Helppoa kun sen osaa.

Minna Kallionpääle kerho on hengähdysvetki arjessa: - En ole ollenkaan käsitöihin, mutta kun aloittaa, niin kivahan näitä on tehdä. Olemme tehneet käsikoruja, joulukortteja, huovuttaneet... vähän kaikkea. Tärkeintä taitaa kuitenkin olla ihan se yhdessäolo.

Kallionpää arvelee, että jotain pientä on tullut opittuakin:

- Villasukan kantapäätä en osaa vielä lääkään, vaikka harjoiteltu on. Mutta ehkä tässä on oppinut sellaista sallivuutta omia käsitöitä kohtaan.

Tärkeintä on yhdessäolo

Kädentaidot-ryhmä kokoontuu nyt kolmatta vuotta.

- Aluksi teimme niin, että jokainen puuhaisi omiaan, ja edelleenkin toki niin voi tehdä. Pikku hiljaa alkoi kuitenkin tulla ihmisiltä toiveita ja ideoita ja minäkin aloin kysellä, mikä kiinnostaisi. Nykyään meillä on aina teema, jonka ympärillä puuhaamme, Tuominen sanoo.

Tärkein juttu on kuitenkin ulko-käsitöiden tekeminen, kertoo **Tuija Nikula**, joka on käynyt kerhossa alusta saakka:

- Se on yhdessäolo ja se, että näkee näitä omapaikkakuntalaisia. Muutenhan sitä on päivät muualla töissä. Seurakunta onkin viime vuosina muuttunut ihan se yhdessäolo.

Kallionpää arvelee, että jotain pientä on tullut opittuakin:

- Villasukan kantapäätä en osaa vielä lääkään, vaikka harjoiteltu on. Mutta ehkä tässä on oppinut sellaista sallivuutta omia käsitöitä kohtaan.

LAULUA JA MUSIIKKIA

Kuorossa on voimaa.

Jos kaikki yhtymän kuorolaiset laittaisi jonoon, niin kuinka pitkä siitä tulisi? Aika pitkä, joskin kuorolaiset ovat tottuneet pikemmin seisomaan rivissä. Seurakunnissa joka tapauksessa on kolmisenkymmentä aikuisten kuoroa, viitisentoista lapsi- ja nuorisokuoroa sekä jokunen bändi, muskareista puhumattakaan.

Suurta osaa kuoroista pääsee kuulemaan jumalanpalveluksissa, mutta sen lisäksi ne pitävät konsertteja. Kuorojen repertuaari vaihtelee taidemusiikista kevyempään, mutta yhteistä niille on kunnianhimoinen asenne musiikin tekemiseen sekä laulamisen ja yhdessäolon ilo.

SANA SOI KIRKKAASTI

Verbum Sonans menee sieltä, missä rima on korkeimmalla.

PALLIVAHAN KIRKON kirkkosalista kuuluu kummia: juu uhhuhuu uhuu uhhuhuu kaikuu käytävälle saakka ja kun kurkistaa sisään näkee parinkymmenen ihmisen ryhmän tekemässä seisaaltaan uintiliikkeitä.

- Ja hei: äänihuulet venyvät vaaka-, ei pystysuunnassa! sanoo ryhmää vetävä nainen ja sitten kuuluu taas se uhhuhuu jne.

Nainen on Maarian seurakunnan kanttori **Marja Haikka**, ja kyseessä on Verbum Sonans, paikallinen kamarikuoro. On äänenavauksen aika. Kuorolla on pitkä historia, sillä Maarian kirkkokuoro perustettiin vuonna 1924. Verbum Sonans siitä tuli vuonna 1999. Kuoron nimi tarkoittaa Soivaa sanaa. Yksi syy nimenvaihtoon taitaa löytyä kuoronjohtajasta:

- Kirkkokuoro-sanaan liittyy negatiivista arvotusta; ettei muka ihan oikein osattaisi laulaa... Me joka tapauksessa olemme hyvin kunnianhimoisia. Tietenkin mennään niiden resurssien

puiteissa, jotka meillä on, mutta tähtäämme aina taitojen ylärajoille. Tähän samaan nimirykelmään kuuluu ikään kuin kaksi eri kuoroa: kamarikuoro ja kirkkokuoro. Ohjelmisto on vähän eri pääsimme matkalle. Se musiikki oli molemmilla, vaikka kyllä se kamarikuorokin voi kirkossa esiintyä, Haikka selittää.

Miehistä pulaa

Asia selvä: ei saa kutsua Pallivahan kirkkokuoroksi, tulee liikaa mielikuva Marja Tyrnistä laulamassa korkealta ja kovaa.

Se olisi muutenkin vääriin, sillä esimerkiksi viime vuonna Verbum Sonans kutsuttiin Tarttoon paikallisille kuorofestivaaleille, jonne ei ihan kuka tahansa pääsekään.

- Se oli hieno retki kaikkiaan, mutta myös siksi, että opiskelimme koko vuoden sen korkeatasoista ja käyttökelpoista ohjelmistoa. Esitimme niitä

siellä suuressa kuorossa, mutta sitten myös Suomessa jumalanpalveluksissa ja konsertissakin. Sillä lailla ikään kuin maksoimme vähän takaisin sitä, että pääsimme matkalle. Se musiikki oli virolaista 1900-luvun musiikkia. Hienoja, soivia kappaleita. Kuulosti mahtavalta kun suurella joukolla lauloimme, Haikka muistelee.

Paperilla kuorolaisia on kolmisenkymmentä, mutta käytännössä aktiivilaulajia on parikymmentä. Miehiä puuttuu tietenkin aina, joskin Haikan mukaan Maariassa on sillä lailla mukava tilanne, että seurakunta satsaa musiikkityöhön paljon ja heidän on ollut mahdollista tehdä pientä markkinointiaakin.

- Meillä on sellainen visio, että olemme ennakkoluuloton kuoro. Esitämme klassista musiikkia tai taidemusiikkia, mutta olemme tutustuneet monenlaisiin tyyleihin, eri aikakausiin ja eri maihin. Tämä on amatöörikuoro, mutta olemme tehneet aika isoja ja haastavien kappaleita.

Treeneissä naperoparkki

Yksi kuoron erikoisuuksista on ulkomusiikillinen. Heillä on nimittäin aina treeneissä naperoparkki. Se syntyi ihan tarpeesta 90-luvun puolivälissä. Haikan johdolla tehtiin markkinointikampanja uusien laulajien löytämiseksi: posti toi esitteet jokaisen seurakuntalaisen kotiin. Sitä kautta löytyikin paljon etenkin nuoria äitejä, jotka kuitenkin kaipaivat lastenhoitoapua.

- Parhaimmillaan meillä on ollut 30 lasta, mutta nykyään vähemmän. Joka kerta kuitenkin muutamia. Lapset piir-

tävät, leikkivät, laulavat, sellaista ihan tavallista kerhotoimintaa – syövät tietenkin eväitä!

Lasten hoito on tietenkin jees, mutta se tuskin on se ensisijainen syy lähteä kuoroon, mikä siis on?

- Kuorolaulu tuo sekä hengen että ruumiin terveyttä. Lisäksi tässä on tietenkin tämä yhteisöllisyysjuttu, mutta se ei kuitenkaan ole niin suuri kuin itse joskus ajattelin. Enemmän se on se laulamisen ilo, musiikin rikastuttava voima, jota kuorossa saa kokea, Haikka sanoo.

“

Timo Vuorimies, Verbum Sonans:

”Olen ollut nyt muutaman vuoden mukana, aiemmin olin seurakunnan puhallinorkesterissa. On kivaa saada olla ryhmän olennainen osa. Yksinkin voisi laulaa, mutta kuorossa voi samaan aikaan olla esillä ja kuitenkin olla olematta, se on ehkä hiukan helpompaa.

Isot teokset voivat olla haastavia mutta voivat kyllä pienet ja yksinkertaisetkin olla, kun niissä sitten taas kuuluu pienikin haparointi tai epätarkkuus. Ja Marja kyllä saa helpostakin haastavan! Meillä on pieni kuoro, joten tässä myös yksittäiset äänet kuuluvat paremmin, ei pääse piiloon muiden äänien alle.”

Erja Alanen, Verbum Sonans:

”Tulin mukaan reilu kymmenen vuotta sitten. Olen pienestä saakka pitänyt laulamisesta ja ollut kuoroissakin. Kun sitten muuttimme Itä-Suomesta Turkuun, hiekkalaatikolla eräs äiti kysyi, lähtisinkö mukaan. Laulunäyte oli vähän pelottava, mutta kyllä se siinä meni. Lastenhoitomahdollisuus on aika tärkeä juttu, parhailaankin nuorimmainen on täällä hoidossa. Alle kouluikäisiä siellä lähinnä on.

Kuorolaulu on yksinkertaisesti kivaa. Saa tuntea olevansa hyvä jossain. Olen myös kehittynyt laulajana paljon näiden vuosien aikana. Tässä on sellaista yhdessä tekemisen riemua. Marja on loistava kuoronjohtaja ja uskalltaa vaatia amatööreitäkin paljon. Erityisesti mieleen ovat jääneet isommat teokset ja sitten tietenkin ne kerrat kun olen ollut solistina. Ne ovat parhaita ja kamalimpia kokemuksia samaan aikaan.”

- Ohjelmistossamme on suurten teosten lisäksi esimerkiksi vanhoja virsiä, jotka ovat eräänlaista etnomusiikkia, sekä taize-lauluja ja jonkin verran myös kevyempää kirkkomusiikkia, joskin sitä vähemmän, sanoo Marja Haikka.

KAARINASSA KIRKKOHERRAKIN RUNOILEE

LUTERILAISSUUS ON nimenomaan sanan uskonto, mutta siitä huolimatta kirjallisuus ei yleensä ole ensimmäinen asia, joka seurakunnista tulee mieleen. Musiikkileikkikouluja kyllä löytyy, mutta kuvakirjaleikkikouluja ei. Kuoroja on, mutta kirjallisuuspiirejä vähemmän. Raamattupiireissä tietenkin luetaan Raamattua, muttei silloin yleensä ole kaunokirjallinen näkökulma kovin tärkeä.

Kuitenkin kirkolla on kaksi best-selleriä, Raamattu ja virsikirja, minkä lisäksi kirjallisissa perinteissä löytyy: kirkko on tuonut maahan lukutaidon ja ollut myös kirjallisuuden ja kirjakielen synnyttäjä.

Entä nykyään?

Ainakin Kaarinan seurakunnassa kirjallinen elämä on vireää. Kaarinan kaupunkihan on vaihkaa profiloitunut runokaupungiksi, Runo-Kaarina –palkintoa on jaettu vuodesta 1994. Sama meno jatkuu seurakunnassa: kirkkoherra **Pirjo Vahtola** kirjoittaa runoja ja seurakunnassa toimii aktiivisia lausujia ja runon ystäviä. Asuipa yksi kuuluisimmista virsirunoilijoista, **Anna-Maija Raittila**, pitkään Kaarinassa ja kirjoitti siellä monet tutut virret.

Vahtola arvelee, että seurakunnan runoilun voima perustuu paljolti siihen, että seurakunnassa on aktiivisia lausujia:

- Turun lausuntakerhossa on erityinen Hengellisten runojen ryhmä, johon kuuluu tätä meidän porukkaamme. Itsekin olen juuri liittynyt Turun

lausuntakerhoon, kerran tosin ollut vasta mukana.

Silirimpsis sileä tie

Runous elää Kaarinan seurakunnassa vaikkapa siten, että kun muualla järjestetään Kauneimmat joululaulut -tapahtumia, niin Kuusiston kirkossa on jo vuosikautia järjestetty Kauneimmat joululaulut ja joulurunot -tapahtumaa. Joulurunojen lisäksi kuultiin viime vuonna myös muun muassa lähetysaiheista runoista tehty esitys ”Samanlainen sydän”. Sekin oli jo toinen lausuaan.

Itse asiassa seurakunnassa on ollut melko paljon pieniä kirjallisuuteen liittyviä juttuja, jotka eivät välttämättä edes esitteissä ja muissa näy. Yksi vähän isompi juttu oli, kun kirkkoherra täytyi viime vuonna pyöretä ja seurakuntalaiset järjestivät runoilun hänen runoistaan. Tilaisuuden nimi oli Silirimpsis – sanasta runoksi. Siitä nähdään nyt elokussa Taiteiden yössä pieni uudelleenlämmitetty pätkä:

- Se oli sellainen tunnin mittainen juttu, jossa **Raija Pöyhönen** ja **Sirkka Vepsä** esittivät runoja. Jutun ohjasi **Mikko Rantanen**, hän myös kokosi teksteistä sen kokonaisuuden. Itsekin esitin yhden.

Ai että mikä Silirimpsis? No se on yhden runon nimi:

- Netissä on paikka nimeltä Runotorstai, jossa saa aina joka viikko

- Oma suosikki Raamatun teksteistä? Se vaihtelee. Yksi hyvä on pätkä, jossa Jumala sanoo: ”Minun armoni on suurempi kuin elämä”.

jonkin aiheen, josta on tarkoitus kirjoittaa runo. Silirimpsis oli kerran aiheena. Myöhemmin sitten kuulin, että se on Irwinin laulusta.

joku ihan pyytää että tee runo siitä ja siitä aiheesta.

Hyvä virsi on...?

Vahtolalla on itselläkin pari tekstiä virsikirjan liiteosassa, kirkollisten toimitusten lauluissa.

- Erityisesti se vihkivirsi, jonka sanat olen kirjoittanut suvivirren sävelmään, on ilmeisen suosittu, niin olen ymmärtänyt. Tarina taustalla on, että olin käsikirjavalioikunnan jäsen viimeksi kun kirkollisten toimitusten kirjaa uudistettiin ja tiesin, että uusia tekstejä etsittiin. Päätin uskaltaa kokeilla, mitä saisin aikaiseksi. Sinne ne kaksi tekstiä sitten hieman muokattuna päätyivät.

Vahtolan mielestä hyvä virsirunous on tietenkin laulettavaa, minkä lisäksi sen pitää yhdessä musiikin kanssa puhua sellaisista asioista, että ihminen voi kokea tässä puhuttavan nyt juuri minun kokemuksistani. Ja sitten on vielä yksi juttu:

- Virret eivät saa olla liian vaikeita. Ne ovat yhteislauluja, joten mielellään niiden pitää olla mitassa. Sillä lailla ne on helpompi muistaa.

Kaksi kirjoittajaminää

Papin ammatti on kaikkiaan aika kirjallinen ammatti. Vaikka papit yleensä olen kirjoittanut suvivirren sävelmään, on kuitenkin ensin kirjoitettu.

- Nykyään ei enää pidetä tunnin mittaisia saarnoja, mutta kyllä ne lyhemmätkin pitää kirjoittaa. Uskon myös, että papit aika perusteellisesti miettivät saarnojaan ja valmistautuvat niihin. Se on hyvä, sillä minusta tuntuu, että koko kirkon tulevaisuus riippuu siitä, onko meillä yhteistä kieltä, osataanko puhua niin, että puhe on relevanttia nykyihmisen elämässä.

Vahtolalla itsellään on selkeästi kaksi kirjoittajaminää, papin ja runoilijan:

- Saarnat ja muut tietenkin nousevat Raamatun teksteistä. Runot taas ovat sellaista omaa sisäisen kokemuksen, ajatusten, huomioiden kirjaamista. Monet tekstit syntyvät luontokokemuksista mutta myös ulkoisista sysäyksistä, kuten vaikka ne Runotorstain jutut. Toisinaan

RUNOJA JA KIRJALLISUUTTA

Alussa oli sana.

Sana on lähtökohtaisesti kaikki kaikessa kristinuskolle, mutta mitä muuta kirjallista toimintaa seurakunnissa on kuin Raamatun lukeminen?

Vuonna 2010 erilaisia lähinnä runotilaisuuksia oli monissa seurakunnissa. Esimerkiksi Tuomiokirkossa lausuttiin **Yrjö Jylhän** talvisotarunoja, Kupittaa seurakuntakodissa lukupiiri paneutui muurauksen saloihin **Antti Hyryn** ”Uunin” opastuksella ja Maarian kirkolla kuultiin **Raija**

Louennon lauluja ja runoja. Tuomiokirkkoseurakunnassa toimi lukupiiri ja Diakoniatieskuksen alaisuudessa kirjoittajapiiri Elixiri, joka julkaisi jo viidennen antologiansa. Kirjan nimi on *Arjen kristalleja* ja siitä löytyy paitsi runoja, myös kertomuksia ja novelleja. Seurakuntayhtymä oli myös vahvasti läsnä Kirjamesuilla.

Pirjo Vahtolan kynästä:

ORASTAVAA

Nyt siinä on murtuma!
Vihdoin,
vihdoinkin
uusi elämä!
Siemen antaa periksi oraalte,
nokka koputtaa kuorta.

Juhla!

...

KEYYT ASKEL

Taivas,
sininen.
Maailma täynnä vihreätä.

Minussa ilo ja aurinko,
varpaissa asti
ja sydämessä.

Askel on ylämäessäkin
kevyt.

KONSERTTEJA KAIKILLE

Katedraalissa
soi.

TUOMIOKIRKKO ON MUSIIKIN KIRKKO

URKURI MARKKU HIETAHARJU on harjoittelemassa tulevaa konserttiaan varten. Musiikki kaikuu urkuparvelta alas turistien korviin: joku istahtaa kuuntelemaan ja kun Hietaharju jonkin ajan kuluttua lopettaa, vahtimestari huikkaa alhaalta pyynnön, että yleisö pyytää lisää.

- Tuomiokirkko on käytännössä aina auki, joten on harjoiteltavakin niin, että on kuuntelijoita. Se on toisinaan vähän

rasittavaakin, sillä suuri osa tästä työstä on treenaamista erilaisiin konsertteihin ja vastaaviin. Toinen aikaa vievä osa on urkujen huolto, joka ei ole ihan pieni homma, Hietaharju kertoo.

Esimerkiksi haastattelupäivän aamuna jalkiossa oli jotain ongelmaa ja lopulta vikakin löytyi puolikkaan hammastrikun kokoinen naula oli mennyt poikki ja löytyi lopulta melko ahtaasta paikasta urkujen sisältä.

- Huollettavaa riittää, sillä pelkääntään nahkamuttereita on tuhansia ja kun yksinkin on väärin, se aiheuttaa esimerkiksi sen, että ääni vain soi ja soi, Hietaharju kertoo.

Samalla käy selväksi myös mikä on urkurin ammatissa tärkein vaatimus esimerkiksi sen, että ääni vain soi ja soi, Hietaharju kertoo.

Samalla käy selväksi myös mikä on urkurin ammatissa tärkein vaatimus esimerkiksi sen, että ääni vain soi ja soi, Hietaharju kertoo.

- Äänikertojen määrässä Tuomiokirkon urut ovat Suomen toiseksi suurimmat. Lapualla on vielä hiukan suuremmat - siellä kun tehtiin kerralla niin suuret, ettei varmaan ole naapurilla yhtä suuria, Hietaharju nauraa.

Ihanteellinen kirkko urkurille

Urkurilla on ylhäällä urkuparvella oma pieni äänieristetty työhuone. Sen pöydällä on kasa ceedee-levyjä, toisinaan kasa on suurempi, toisinaan pienempi, mutta aina se siinä on. Ne liittyvät kesän iltamusiikkisarjaan, jonka järjestäminen on Hietaharjun vastuulla. Urkurit ympäri maailmaa lähettävät levyjään näytille saadakseen tulla konsertoimaan. Kesäsarja onkin erinomaisen korkeatasoinen - minkä lisäksi se on ilmainen.

Hietaharjun mielestä ei ole ihme, että tulijoita riittää, sillä Tuomiokirkko tarjoaa ainutkertaiset puitteet soittajalle:

- Tuomiokirkko on Suomessa ainoa oikea katedraali, jossa on myös katedraalin akustiikka. Se lähtee ihan kirkon rakenteesta; korkea, muttei liian korkea. Kapea, mutta kuitenkin suuri - eikä silittäkään liian suuri. Akustiikka täällä on sellainen, jossa korostuvat matalat taajuudet; ihanteellinen tila uruille siis. Jälkikäikku on kuusi sekuntia. Sen ajan ääni siis kirkossa jatkaa kulkuaan. Se on asia, joka vastaavasti esimerkiksi kuorolle on

Kirkot ja seurakuntatalot täyttyvät musiikista päivittäin. Etenkin kesällä tarjonta on niin runsasta, ettei kaikkeen ehdi, vaikka haluaisikin. Muskareiden, kuorojen, virrenveisuun ja tavallisen kauniin urkumusiikin lisäksi kirkkoissa järjestetään lukuisia korkeatasoisia konsertteja.

Vuonna 2010 pääsiäisen suuri konsertti oli kolmen poikakuoron yhteinen Mozartin Requiem Tuomiokirkossa. Turun urkujuhlat heinä-elokuussa puolestaan tarjosi huikkeen kattauksen hyvää musiikkia eri kirkkoissa - näin pääsi samalla kuuntelemaan ja vertailemaan erilaisten

urkujen soitinta. Kuusiston kirkossa pääsi kuulemaan kokonaan uusia urkuja - fasadi tosin on edelleen sama vanha.

Perinteisen klassisen musiikin lisäksi kirkkoissa kaikuivat myös kevyempi musiikki sekä monenlaiset erikoisuudet. Viime vuonna esimerkiksi Tuomiokirkossa soi joulujazz, virsikaarokke kaikui Halisissa, metallimessu jyräsi Mikaelinkirkossa, Iskelmämessu Varissuolla, häämusiikkia kuultiin Katariinassa.

hiukan hankala.

Iltamusiikkisarja on myös löytänyt yleisönsä.

- Ne ovat konsertteja, jotka ovat takuuvarmoja elämyksiä - eikä ilmaiseksi sellaisia nykyään niin kauheasti ole tarjolla. Ensi kesänä erikoinen konsertti tulee olemaan saksalaisen **Otto Krämerin** improvisaatiokonsertti. Muuten tänä vuonna on **Lisztin** juhluvuosi ja se näkyy myös meillä.

Piispoja ja
hyväntekeväisyyttä

Vuosi 2010 oli Tuomiokirkossa poikkeuksellinen muun muassa siksi, että oli kaksikin piispan vihkimistä.

- Varsinkin arkkipiispan vihkiminen on suuri tapahtuma. Eikä niitä piispan vihkimisiä nyt muutenkaan kovin usein ole - tosin olen ollut täällä viisi vuotta ja sinä aikana on ollut kolme. Mutta nyt sitten kai on hetki vähän rauhallisempaa.

Mieleenpainuva tapahtuma viime vuodelta oli myös hyväntekeväisyyskonsertti Haitin uhrien hyväksi:

- Minulla on ollut tapana sellaisia järjestää, jos on ollut tällaisia suuria katastrofeja. Tietenkin olisi kiva, jos niitä ei tarvitsisi järjestää, mutta joka tapauksessa tulee lämmin mieli, kun kaikki soittajat tulevat aina mukaan, mikäli kalenteri suinkin antaa myöden. Ohjelmistot on hyvin laadittu ja tunnelma ainutlaatuinen.

Sitten on tietenkin jokaiseen vuodekiertoon kuuluvia tilaisuuksia ja musiikkitapahtumia. Yksi suuri on Turun Musiikkijuhlat elokuussa:

- Jo useampana vuonna meillä on ollut kuuden konsertin Bach-sarja. Ensi kerralla suosiota saanee esimerkiksi Bachia kynttilänvalossa - konsertti, jossa solistina on **Soile Isokallio**.

Toki myös joulukonsertit, ekumeeninen rauhantervehdys, arkkipiispan aattohartaus ja tietenkin kauneimmat joululaulut kuuluvat Tuomiokirkon musiikkivuoteen.

- Jouluyön musiikki on jo vuosia ollut hyvin suosittu tapahtuma, jossa kirkko on aina täynnä. Se on joulupäivänä klo 21 ja 23.

Soi parvelta nyt Bach

Tuomiokirkossa urkuri istuu yhden pillirivistön takana niin ettei häntä näe, mutta toisinaan konserteissa hänet heijastetaan valkokankaalle, niin että alhaaltakin voi nähdä kuka soittaa.

- Mutta Tuomiokirkko on kyllä niin suuri, että valkokangas on mahdollista laittaa siten, ettei kumminkaan ole pakko katsoa, Hietaharju huomauttaa.

Valkokangas ja videotykki ovat nykyajan kotokotuksia. Urut sen sijaan ovat olleet kirkkoissa jo miltei tuhat vuotta ja yleistyneet niin, ettei ole kahta kysymystä, mikä on oikea kirkkosoitin. Mutta miksi juuri urut?

- Kun on vähänkin suurempi tila, jossa kaikuu, niin ei ole parempaa säestyssoitinta. Toki ne voidaan korvata suurella soitinjoukolla, mutta urkujen etu on sitten vielä se, että niitä voi soittaa yksi ihminen.

Kirkkomusiikki on kehittynyt pikku hiljaa ja nykyään kirkkoissa kuullaan jo paljon kevytään musiikkia sekä myös muuta kuin urkumusiikkia. Esimerkiksi kuluvana kulttuurivuonna Tuomiokirkossa on nähty poikkeuksellisen paljon monenlaisia, erikoisiaakin musiikkiesityksiä.

- Minä pidän kaikenlaista hyvänä, hyvin tehdystä musiikista ja kevyt musiikkikin voi sopia kirkkoon. Tosin kun tuodaan kirkkoon ämyrit ja rummut, niin se ei välttämättä ole esteettisesti paras mahdollinen yhdistelmä. Se kuuden sekunnin jälkikäikkuun aiheuttaa täällä ongelmia.

Eli loppupeleissä ei ole Bachin voittanutta?

- Bach ei ole kirkkomusiikin kehityksen alku, mutta niin merkittävä säveltäjä, ettei häntä voi mitenkään olla huomioimatta. Itse olen soittanut Bachia vuosikymmeniä, enkä edelleenkaan voi lakata ihmettelemästä, kuinka se voi olla niin täydellisen nerokasta musiikkia. Aikanaan lähetettiin avaruuteen satelliitti, johon laitettiin ihmiskunnan parhaita saavutuksia: matemaattisia kaavoja, Da Vincin piirros Vitruviusken miehestä ja niin edelleen. Musiikkina soi Bach, Hietaharju summaa.

PIIKKIÖSSÄ VAALITAAN PAPPILAMILJÖÖTÄ

AIKA USEIN on käynyt niin, että vaikka kirkko on alun perin ollut keskellä kylää, pikku hiljaa paikkakunnan liikekeskusta on kasvanut hieman toisaalle. Piikkiössä (siis nykyään Kaarinan Piikkiössä, jos ollaan ihan tarkkoja) on toisin. Siellä kirkko on täsmälleen kaupungin keskustassa, heti siinä kirjaston vieressä.

Kirkon lisäksi myös pappila peltoineen ja metsineen on edelleen paikallaan ja ne muodostavat yhdessä kauniin ja kulttuurihistoriallisesti sekä luonnonarvoiltaan arvokkaan kokonaisuuden. Eikä siinä vielä kaikki: Piikkiössä on myös herätty huomaamaan arvokas perintö. Pappilamiljöötä ennallistetaan puolestaan on ollut kiinnostunut suojelemaan pappilan edessä olevan pellon sekä sen takana olevan noin viiden hehtaarin metsän. Paikan luontoarvot ovat suuret, sillä ei tällaisia Varsinais-Suomessa ole paljon jäljellä, kertoo Piikkiön kirkkoherra **Merja Hermonen**.

nittelemaan ja pohtimaan, mitä näille maille pitäisi ja voisi yhdessä tehdä.

Mukana perinneympäristön käyttöä pohtimassa ovat edellä mainittujen lisäksi myös paikalliset Piikkiön Tuorlassa sijaitsevan Varsinais-Suomen Maa-seutuoppilaitoksen ja Yltösten maaja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen asiantuntijat. Kirkkoherran mielestä yksi asia on selvä: miljöötä pitää säilyttää tavalla tai toisella.

Pappilan entisille, nykyisille kaupungin maille rakentuu parhaillaan kerrostaloja ja epäilemättä pappilankin pellolle joku sellaisia kernaasti rakentaisi. Alue on kuitenkin kulttuurihistoriallisesti arvokkaana kaavakohteena säilytettävä. Hermonen näki pappilan niityllä mieluummin vaikka lampaista:

- Tai vaikka laamoja minun puolestani. Pääasia, että se pysyisi matalana ja niittymäisenä niin kuin se on aina ollut.

Navetan ylisille teatteria?

Hermosella onkin suorastaan kaavoittajan visioita, kun hän miettii, kuinka hienoa olisi, jos Piikkiöllä olisi jälleen rautatieasema ja sieltä pääsisi suoraan joen yli siltaa pitkin ja siitä edelleen kulttuuripolkua kirkon ohi, hautausmaitten vieritse vanhaan pappilaa asti. Kelpaisi siinä astella. Että tiedoksi vaan sinne Kaarinan kaavoitustoimistoon sekä VR:n liikennesuunnittelijoille...

Piikkiön pappila on yksi Suomessa pisimpään kirkkoherran asuntona toimineita pappiloita. Muutama vuosi sitten se kuitenkin jäi juhlatilakäyttöön. Sinne mahtuu kolmisenkymmentä ihmistä ja jo perustettu työryhmä suunnittelemaan ja pohtimaan, mitä näille maille pitäisi ja voisi yhdessä tehdä.

ARKKITEHTUURIA

BRYGGMANIA JA PALJON MUUTA

Seurakunta
rakentaa kulttuuria.

Seurakunnat ovat merkittäviä rakennuskulttuurihistorian ylläpitäjiä. Yhtymän alueella on 14 kirkkoa, jotka kaikki ovat ainutlaatuisia oman aikansa taideteoksia; kuvaavaa on, että Turun keskeisin nähtävyys on kirkko, Tuomiokirkko.

Kirkkojen ohella myös esimerkiksi siunauskappelit ovat arkkitehtuurin helmiä. Erik Bryggmanin Ylösnousemuskappeli on kaikille tuttu, mutta kaunis ja vaikuttava on myös Pyhän Ristin kappeli; kun usein 60-70-lukujen betonirakentamista kritisoidaan rumaksi, niin Pekka Pitkäsen suunnittelemissa kappelissa sellaiset väitteet soisittautuvat

Alun perin pappilan pihapiiriin on kuulunut parikymmentä rakennusta, mutta nyt niitä on jäljellä enää neljä. - Aitasta saisi vaikkapa starttipaikan luontoretkille, joita voisi mennä tekemään tuonne pappilan takametsään, Merja Hermonen visioi.

mistä ja sitä vuokrataan seurakuntalaisille esimerkiksi kasereisiin ja vastaaviin tilaisuuksiin. Ei se hääpaikkanakaan olisi pöllömpi - varsinkaan mikäli navettasuunnitelma toteutuu: pihalla on nimittäin kaunis vanha kivinavetta, jota on hiljaksiin tyhjenetty sinne vuosien saatossa kertyneestä romusta.

- Ajatuksena on, että sinne navetan ylisille saisi yhtenäistä tilaa, jonka voisi ottaa toimintakäyttöön, vaikka joulukuvaelmiin tai taidetapahtumiin. Elokuun 19. meille on tulossa teatteria: Mysterio Buffoa ei tosin nähdä navetassa, vaan se esitetään Piikkiön Pontelassa.

Kalmin puutarhassa

Yksi Piikkiön pappilan erikoisuuksista on sen puutarha, joka oli jo päästy kovasti villiintymään, mutta jota nyt on perattu reippaalla kädellä.

- Vielä sieltä kuitenkin tavoittaa sen hengen, joka siellä on aiemmin ollut. Rakenteeltaan sen saa vielä hyvin 1800-luvun asuunsa, Hermonen uskoo.

Tai saman tien vähän vanhempaan-kin asuun: pappilaa nimittäin isännöi 1700-luvulla Pehr Kalm, joka taas oli

itsensä Carl von Linnén oppilas. Kalm perusti mm. Turkuun kasvitieteellisen puutarhan ja toi hyödyn ajan puutarhan myös Maarian pappilaan. Piikkiön pappilan puutarhassa Kalmin ajoista on säilynyt valtava, keskellä puutarhaa seisova tammin.

- Tällaiset miljööt, kuten tämänkin pappila, kantavat paljon tarinoita täällä eläneistä ihmisistä. Ja kun paikat pysyvät elossa, myös tarinat pysyvät. Se on tärkeää, sillä täällä ovat paikkakunnan juuret.

ontoiksi.

Yhtymä ylläpitää ja huolehtii myös monesta muusta arkkitehtonisesti mielenkiintoisesta kohteesta. Esimerkiksi Sinapin vanha päärakennus on Bryggmanin suunnittelema, vanhat pappilamiljööt puolestaan ovat kauniita ja tärkeitä muistumia menneisyydestä, jota ei enää tuhlattavaksi asti ole jäljellä. Ylipäänsä seurakunnat edustavat sellaista rakentamisen kulttuuria, että kun tehdään, niin tehdään kunnolla: harvan nykyrakojen kiinteistöt taitavat olla pystyssä 700 vuoden päästä. Seurakunnilla on sen ikkänä rakennusta monta.

- Onko jotenkin erityistä saada soittaa Tuomiokirkossa? Onhan täällä aika hienot seinät tehdä töitä! Lisäksi Tuomiokirkossa toimenkuva urkurilla on aika erilainen kuin monessa muussa paikassa. Täällä saa keskittyä tiettyihin asioihin, mikä on hienoa.

YHTEISTYÖTÄ JA TEMPPAUKSIA

Yhdessä
hyvä tulee.

Erilaiset tapahtumat ja tempaukset ovat arkista kulttuuria, joka parhaimmillaan on hyvinkin mieleenpainuvaa. Esimerkiksi Yhteisvastuukeräyksen tiimoilla vuonna 2010 harrastettiin niin musiikki-, ruoka- kuin ruumiinkulttuuriakin, kuten lentopalloilua, pulkkailua ja autonrenkaidenvaihtoa.

Yksi mieleenpainuvimmista yksittäisistä tilaisuuksista epäilemättä

oli elokuussa Tähkäpuistossa, jossa Hääyö-tapahtumassa vihittiin 36 pariä. Etukäteen ei tarvinnut ilmoittautua ja papin eteen pääsi saapumisjärjestyksessä.

Kaikkiaan vuonna 2010 seurakunnissa järjestettiin jumalanpalveluksien lisäksi noin 1400 erilaista tilaisuutta. Niissä kävi noin 60 000 ihmistä.

Henrikinkirkon Eero Hiiosen taideteos heijastaa toisenlaista maailmaa, tietävät Olli-Pekka Laakkonen, Iikka Viitanen ja Sirkka Selin.

HENRIKINKIRKOSSA
SAA NAURAA

Iltta Henrikissä on koonnut jopa 700 henkeä kuuntelemaan musiikkia, katselemaan esityksiä ja viihtymään.

- TÄYTY VARMAAN laajentaa kirkkoa, jos tulee vielä enemmän ihmisiä, sanoo johtava nuorisotyöntekijä **Iikka Viitanen**.

No, se oli vitsi. Henrikinkirkkoa nimittäin juuri laajennettiin ja yksi syy, miksi Iltta Henrikissä –tilaisuuksia ryhdyttiin järjestämään oli tutustuttaa ihmiset uusiin tiloihin – ja tietenkin samalla myös käyttää niitä uusia hienoja tiloja niiden ansaitsemalla tavalla.

Kirkon laajennus valmistui 2010 keväällä ja aika pian sen jälkeen järjestettiin ensimmäinen Iltta Henrikissä. Sittemmin niitä on järjestetty kaksi, viime syksynä ja taas nyt keväällä. Idea on kaikissa sama: on yksi tunnettu ja suosittu pääesiintyjä, minkä lisäksi on muuta vähän pienempää ohjelmaa, kuten musiikkia, standuppia, teatteria, kahvilaa. Lapsia varten on kirkon kerhotiloissa oma tapahtuma. Mikä parasta, iltta on ilmainen.

Konsepti on kaikkiaan onnistunut, sillä ensimmäisessä iltassa oli 300 henkeä ja nyt keväällä **Mikko Kuustosta** katsomassa jo 700 henkeä. Paljon enempiä ei olisi mahtunutkaan.

Idean yksi isä, kanttori **Olli-Pekka Laakkonen**, kertoo, että ajatus oli muhinut jo vuosia:

- Laajennettu kirkko oli se syy, miksi

tätä lähdeittiin viemään eteenpäin juuri nyt. Ensimmäinen tilaisuus sattui juuri keskelle sitä ikävää kirkostaeromaisuutta, joten oli mukavaa ja lohduttavaa nähdä, kuinka niin moni tuli paikalle. Jotain oli saatu kohdalleen.

Selkeä koreografia

Iltta Henrikissä on ennen kaikkea kulttuuritilaisuus. Silti, kirkossa kun ollaan, hengellisyyttäkin tulee mukaan vähän huomaamatta, luontevasti ja ikään kuin omalla painolla.

- Tärkeää on monipuolisuus. Musiikin lisäksi meillä on ollut standuppia ja teatteria ja lapsille oma ohjelma. Tämä on sellainen juttu, että saa nauraa kirkossa, Laakkonen sanoo.

Alusta pitäen haluttiin tehdä tapahtuma, joka on nimenomaan Henrikinkirkon seurakunnan. Ei siis Mikko Kuustosen konsertti, vaan Henrikinkirkon seurakunnan tilaisuus, jossa esiintyy myös Mikko Kuustonen. Tai **Maarit**. Tai **Johanna Iivanainen**.

Tärkeä osa tämänkaltaista ilttaa, jossa tapahtuu paljon, on juontajalla. Iltan eteenpäinviemisestä vastaa Iikka Viitanen:

- Juontamisen lisäksi myös haas-

tattelen esiintyjä. Ajatuksena on, että saatisiin artisteista irti hiukan jotain muutakin kuin musiikkia. Päätäisiin ikään kuin pintaa syvemmälle, Viitanen sanoo.

Itse asiassa hän huolehtii vähän enemmänkin – Kuustosen kanssa hän oli jopa lavalla soittamassa huuliharppuaan. Sekin oli osa draamaa, illan kulku on suunniteltu aika tarkkaan. On mietitty, mikä toimisi parhaiten, jotta homma menee luontevasti eteenpäin, eikä tule tyhjää hetkiä. Eikä aikaakaan sitä paitsi ole hukattavaksi. Iltta kestää klo 18-19.30.

- Sitä pidämme tiukasti kiinni. Joku artisteista olisi halunnut vähän venyttää aikaa, mutta ei sitä oikein voi tehdä, kun meillä on pieniä lapsia tuolla omassa tapahtumassaan, eikä heitä voi siellä tuntikausia pitää, Laakkonen huomauttaa.

Lapsille oma tapahtuma

Perheyön sihteeri **Sirkka Selin** kertoo, ettei haluttu järjestää pelkkää lapsiparkkia, vaan tehdä lapsille oma Iltta Henrikissä.

- Lapsillekin on ollut pääesiintyjä ja sitten pientä muuta. Viimeksi esimerkiksi oli taikuri. Myös on ollut sirkus-

esityksiä. Niiden lisäksi on sitten pelattu ja leikitty, on ollut kasvomaalauksia ja sen sellaista. Ilttapalopöydästä on voinut hakea pientä purtavaa.

Lapset ovat iältään kolmesta kahdeksanteista, joten ohjelmankin pitää olla aika joustavaa, että eri ikäisille on kaikille jotain. Vilinää on riittänyt lasten Iltta Henrikissä –tapahtumassa, sillä viimeksi heitä oli kerhotiloissa peräti neljäkymmentä.

- Ideana on, että vanhemmat voivat nauttia turvallisin mielin omasta ohjelmastaan, kun tietävät, että lapset ovat täällä ja heilläkin on hauskaa. Palaute on ollut tosi hyvää ja on iloitettu siitä, että koko perhe voi lähteä ja että kaikilla on kiva, Selin kertoo.

Pientä show'n poikastakin näiden kahden tilaisuuden väliin on viritelty, sillä suunnitelmissa on, että alhaalta kerhotilasta voisi jossain vaiheessa heijastaa vähän livekuvaa aikuisten tapahtumaan ikään kuin samaan tyyliin kuin television uutisissa: että hei, meillä on täällä tällaista!

Yhteistyöllä onnistuu

Lasten tilaisuudessa on ollut mukana lastenhoajaajien lisäksi nuorisotyöntekijöitä

ja isosia. Sama yhteistyö leimaa koko tapahtumaa. Esimerkiksi vahtimestarit ovat olleet yksi tärkeä yhteistyökumppani ilman heidän apuaan olisi ollut hankalaa.

Yhteistyö on sikäläkin tärkeää, että suurten juttujen järjestäminen on aika vievää. Siinä voi usko loppua jopa kirkon työntekijältä kun puolitoista vuotta yrittää saada artistin aikatauluja sopimaan omiin. On mukava silloin tietää, ettei ole yksin ihan kaikesta vastuussa.

Työn lisäksi puuha ei ole ihan halpaa, jos kohta sekin on aina hiukan suhteellista:

- Emme me voi järjestää näitä yli kahta vuodessa. Hinnan suuruus riippuu kuitenkin myös laskentatavasta: jos laskee kustannukset osallistujaa kohden, niin silloin tämä on itse asiassa hyvin halpa toimintamuoto, Laakkonen huomauttaa.

Entä jatko?

- Jatkoa on luvassa. Suunnitelmia on ja neuvottelua on käyty, mutta en paljasta niitä ennen kuin tiedämme asiat varmasti.

PARTIOSSA OPITAAN
PALJON MUUTAKIN KUIN ERÄTAITOJA

VUONNA 1910 Suomessa kokoontuivat ensimmäiset partiolaiset. Ilmeisesti oli kivaa, koskapa sata vuotta myöhemmin pelkäätiin Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymässä toimii 27 partiolippukuntaa, joissa on mukana kolme ja puolittuhatta partiolaista.

Katariinan seurakunnassa on peräti viisi lippukuntaa, joissa jokaisessa eri-ikäisille omia ryhmiään. Yksi näistä pienemmistä ryhmistä on Kaarinan Sädeyttyöjen lippukunnan seikkailijoiden ryhmän Vattuun joukkue – jos ihan koko nimeä käytetään. He joka tapauksessa ovat 10-12-vuotiaita partiolaista, jotka kävivät nyt toukokuussa ensimmäisen kerran ihan vain omalla porukalla kokeilemassa leirielämää lippukunnan laavulla Laitilassa.

Pikkuinen yöpakkaneenkaan ei haitannut: sinne vain itse pystytetyn telatoksen suojiin mentiin nukkumaan – vetäjät, **Eeva Kivilä** ja **Verna Kylljoki** ovat jo lapsena saaneet oman osansa mukuraisessa maassa nukkumisesta, joten he katsoivat viisaammaksi nukkua hirsilaavussa. Vaikka kylmä sielläkin oli, kun laavuista jostain syystä aina unohtetaan tykkäänään rakentaa se yksi seinä.

Aamulla kylmyys oli kuitenkin tiptöissä ja saatettiin jo muistella

edellisillan lätnpaistoa sekä tieteellisiä kokeita:

- Me grillattiin sipsejä. Ei tullut yhtään, grillatuista karkeista tuli parempia, kertovat tytöt.

Ekotoria ja ahvenfileitä

Tänään, toisena leiripäivänä, harjoitellaan suunnistusta. Tonttia pari hehtaaria, mutta metsää riittää sen jälkeenkä. Lähellä on järvinen, jos kohta sen rannat ovat mökkejä täynnä.

- Pari kertaa vuodessa meillä on lippukunnan retki, kesällä kesäleiri. Vartiotekevät sen minkä pystyvät omia retkiään – siis tällaisia kuin tämäkin. Meille tämä retki on ensimmäinen tällä kokoonpanolla. Osallistumme myös seikkailukisoihin ja sitten on tietenkin ihan normaalit viikoittaiset kokoukset. Silloin voidaan vaikka käydä jossain: olemme vierailleet esimerkiksi Ekotorilla ja kirjastossa, joskus olemme käyneet urheilussa, Kylljoki kertoo.

Hän itse kokee saavansa ryhmänvetoisesta paljon:

- Ensinnäkin metsään on tosi kiva tulla, se on hyvää vastapainoa lääketieteelliseen opiskelulle. Ja kun itse on aikanaan saanut partiolta niin paljon, on kiva koettaa, pystyykö antamaan samanlaisia elämyksiä muille. Ja tietenkin tässä tulee samalla nähtyä myös omia kavereita.

Ennen suunnistusta kuitenkin syötiin, sillä partio on vähän niin kuin Viisikon seikkailut: lähes tärkeintä on syöminen (neljä ateria/päivä). No, toki siinä sivussa opitaan kaikenlaista, eikä ruuanlaittoa ihan keho taito ole. Nuoto-olosuhteet luovat vielä lisähaastetta.

Lounaan menu on seuraava: Uuni-peruna, joka koveretaan ja jonka sisään laitetaan kananmunaa. Peruna käärätään folioon ja laitetaan kypsymään nuotoon. Toiseen foliopussukkaan laitetaan pakastevihanneksia ja tuorejuustoa. Pyyteetöntä partioaatetta osoittaa, että aika moni lupaa puolittaa vihannespusinsa niin, että kaverit saa suuremman osan... Ja sitten on vielä ahvenfileitä ihan pannussa paistettuna. Nam.

Kahden päivän leirillä opittiin tekemään ruokaa nuotiolla ja suunnistamaan. Alla Kaarinan Sädeyttyöjen lippukunnan seikkailijoiden ryhmän Vattuun joukkueen virallinen viiri.

Leirillä rentoutuu

Koko Sädeyttyöjen lippukunnassa on satakunta partiolaista, viisi eri ikäluokkaa. Vattuun vartio on toiseksi nuorin; ikähahtarin toisessa päässä on aikuisia. Heitä – tai ainakin melkein aikuisia – on tälläkin reissulla: sadan metrin päässä laavulta on lippukunnan pieni mökki, jossa nuoret leireilevät keskenään. Kylljoki ja Kivilä ovat mukana ikään kuin henkisenä tukena, jos moista jostain syystä tarvittaisiin.

Eeva Kivilä on myös lippukunnan johtaja, joten hänen tuntinsa täyttävät partiosta.

- Toki tämä vie paljon aikaa, mutta on myös hirvittävän kivaa. Pääsee retkeilemään, tytöillä on hauskat jutut ja on kiva katsoa, kuinka he oppivat ja kasvavat. Tästä saa hyviä kokemuksia, hyvän mielen ja ystäviä.

- Leirille on aina rentouttavaa tulla, mutta toisaalta saa kyllä hyvät yöunet kun palaa kotiin. Se menee aina niin, että ensimmäisenä yönä tytöt kälättävät vaikka kuinka pitkään ja sitten heräävät

kuudelta, mutta toisena iltana simahdetaan tosi aikaisin.

Entä mitä viidesluokkalaiset ovat partiossa oppineet?

- Koota puolijoukkueeltaan, olla kipinämikkona, tehdä ruokaa triangiolla ja nuotiolla, suunnistaa...

- Oleski ihan varma? kysyy yksi työstöistä kun kuulee litanian, mutta Kivilän usko on vahva:

- Lisäksi he osaavat tehdä kiehiä ja syyttää nuotion. Pikkuisen osataan ensiaputaitojakin, kuten sitoa nyrjähtänyt nilkka. Ja he osaavat olla kiusaamatta naapureitamme muurahaisia. Vähän tiedetään myös jokamiehenoikeuksista.

LEIRIGALLUP:

TYKKÄÄN KÄYDÄ PARTIOSSA, KOSKA...

...siellä on kivoja tehtäviä, hyvä joukkuehenki, leirit, oppiminen, ulkona nukkuminen, leiriuuan tekeminen, kaverit, oppii kaikkea hyödyllistä, tapaa uusia kavereita, saa nukkua teltassa.

TÄRKEIMMÄT ASIAT, JOITA OLEN PARTIOSSA OPPINUT?

Ensiapu, leikit, ruuanlaitto triangiolla, ulkona oleminen säällä kuin säällä, nenäverenvuodon pysäyttäminen, kipinämikkona oleminen, laavun pystytys, nuotion syytys, luonnossa selviytyminen, veistäminen, kirveenkäyttö.

TÄLLÄ LEIRILLÄ PARASTA ON OLLUT...

...juttelu, valvominen, ruuanlaitto, karkinsyöti, karkingillaus, lätyjen paisto nuotiolla, juttelu pojista.

LIIKUNTAA JA HYVINVOINTIA

Terve sielu
terveessä ruumiissa.

SEURAKUNTIEN TOIMINTA perustuu henkisille arvoille, muttei ruumiinkulttuurikaan kirkolle vierasta ole. Partio lienee se seurakunnissa kaikkein tunnetuin reippailun muoto, mutta toki on muutakin.

Viime vuosina suosituiksi ovat tulleet esimerkiksi pyhiinvaellukset. Aivan Santiago de Compostelan saakka ei yleensä lähdetä paseeraamaan, mutta sen sijaan kotiseutu tulee kyllä tutuksi esimerkiksi Pyhän

Henrikin vaelluksella. Pienempiä pyhiinvaelluksia järjestetään enemmänkin, vuonna 2010 esimerkiksi Kuusiston kirkolta piispanlinnan rauniolle.

Sinkkukävelyt, kirkkokävelyt ja vastaavat kohottavat myös seurakuntalaisten kuntoa – fyysisen lisäksi myös henkistä. Seurakuntien Lapin-matkoilla on niin ikään suksi luistanut ja mieli rentoutunut.

VAPAAEHTOISTYÖTÄ

Muutos on pieniä tekoja.

Kulttuuri on myös tekoja paremman maailman hyväksi. Seurakunnat ja ennen kaikkea seurakuntalaiset tekevät monenlaista pyyteetöntä hyvää. Vuonna 2010 vapaaehtoistyö oli paljon esillä Suurella sydämellä –kampanjan ansiosta. Se keräsi, ja kerää edelleen, vapaaehtoisia erilaisiin tehtäviin. Työ voi olla jatkuvaa tai ihan kertaluonteista: roudaamista, ihmisten auttamista putkiremontin kourissa tai vaikka joululahjojen paketoitua.

Vuonna 2010 koko yhtymän alueella toimi tuhansia vapaaehtoisia. Heidän työpanoksensa teki monen ihmisen elämää vähän rikkaammaksi ja iloisemmaksi ja vahvisti auttamisen kulttuuria yhteiskunnassamme.

Mielenkiintoinen ryhmä oli syksyllä aloittanut Changemaker, joka tarjoaa vaikuttamistoiminnan mahdollisuuksia kehityskysymyksistä kiinnostuneille ihmisille.

ULKOMAANAPUA VOI ANTAA LÄHIKAUPASSAKIN

LLAAN AURELIAS- SA, Turun ruotsinkielisen seurakunnan tiloissa. Pöydällinen nuoria naisia kuuntelee, kuinka **Ina Strandvall** esittelee vaatemallistoaan, jonka on suunnitellut Novia-ammattikorkeakoulun lopputyönään. Hän kutsuu sitä Slow Fashioniksi, hitaaksi muodiksi, sillä sen taustalla on samanlainen ajatusmaailma kuin esimerkiksi Slow Food –liikkeessä.

Siis: arvostetaan kestävä kehitystä, kiireettömyyttä ja vastuullisuutta, kuitenkin niin, että se mitä tehdään on kivaa ja mukavaa. Strandvallin esitys on johdanto sille, mitä tehdään kohta yhdessä: tuunataan vanhoista kirpparivaatteista uusia. Kyseessä on Changemaker –ryhmä, jollaisia toimii seurakunnissa ympäri maan. Changemaker ei suoraanaisesti ole seurakunnan juttu, mutta ne antavat toiminnalle puitteet:

- Ruohonjuuritasolta nousevat sitten ne nuoret tai nuoret aikuiset, joilla on kiinnostusta tutkia erilaisia asioita: velkaa, maailman rakenteita, kulttuurista ja vastaavaa, kertoo ryhmää vetävä **Laura Karanko**, ruotsinkielisen seurakunnan kulttuurisihiteeri.

Nokiaa ja tomaatteja

Changemaker on siis eräänlainen maailmanparannusporukka, mutta ei

kuitenkaan mikään pilvilinnojen rakennusryhmä. Päinvastoin, yhtenä toiminnan kulmakivenä on ensin tutkia ja sitten vasta hutkia.

- Yksi hyvä esimerkki oli Kokkolasta, jossa ryhdyttiin pohtimaan, käyttääkö Nokia mineraaleja, jotka on tuotettu lapsityövoimalla. He ryhtyivät tutkimaan asiaa ja loppujen lopuksi siitä tuli aika iso juttu, kun Nokia ei pystynyt osoittamaan varmaksi, ettei niin ole, Karanko kertoo.

Nokia-asia on hyvä esimerkki siitä, miten pienikin porukka voi vaikuttaa – Kokkolan ryhmässä oli vain viisi ihmistä. Karangon mukaan tärkeää on myös se, että jokainen ryhmä päättää keskenään sen, mikä on juuri heidän juttunsa:

- Esimerkiksi EU-tasolla Changemaker –ryhmät ovat herättäneet keskustelua tomaateista ja niiden ylituotannosta: ylijäämätomaatteja kun vieetään EU-tuilla Egyptiin, mikä kurjistaa paikallisten tuottajien elinoloja, Karanko kertoo.

Laura Karangon koko titteli on itse asiassa lähetyksen ja kulttuurisihiteeri. Onko tällaisella maailman tilan pohtimisella siis yhteys lähetysohjon?

- On. Meillä on kansainvälinen näkökulma asioihin, siis kehitysnäkökulma. Perinteiseen lähetysohjon on vaikea saada innostuneita ihmisiä mukaan, mutta tässä näkökulma on hieman eri. Sitä paitsi nykyään paras kehitysapu tapahtuu kaupan kassalla,

kulutusvalinnoillamme. Lähetysohjo ei enää ole sitä, että laitetaan viisi penniä Afrikan lapsille. Se on sitä, mitä ostat kaupasta. Se vaikuttaa paljon enemmän.

Omat valinnat ratkaisevat

Itse asiassa Changemaker ei ole Turussa ihan uusi juttu, mutta se lämmitettiin uudelleen viime vuonna. Silloin myös Karanko tuli mukaan, ja aiemmin Mikaelinseurakunnassa pyörinyt juttu laajeni kahden seurakunnan kaksikieliseksi toiminnaksi. Molemmilla kotimaisilla siis mennään, mutta ellei ruotsi (tai suomi) oikein taitu, niin mukana pärjää silti. Sitä paitsi ei kielikylystä muutenkaan ole haittaa, tietää **Marika Latva-Kyyny**, ryhmän yhteyshenkilö:

- On ollut oikeastaan aika kivaa, kun on tullut virkistettyä omaakin ruotsinkielistä. Mutta kyllä täällä pelkällä suommellakin pärjää.

Latva-Kyyny on ammatiltaan lastentarhanopettaja ja ollut aina kiinnostunut kansainvälisistä asioista. Viime syksynä hän pohdiskeli, mitä voisi tehdä, joten hän kävi kirkon ulkomaanavun sivuilla katsomassa.

- Sitä kautta löysin Changemakerin, heillä sattui olemaan infoilta ja tässä ollaan.

Latva-Kyynylle yksi tärkeä asia ryhmässä on sen pohtiminen, miten me täällä Suomessa voisimme vaikuttaa siihen,

Ina Strandvall on tehnyt "hidasta muotia" lopputyönään.

miten asiat menevät kehityksessa:

- Olin aika yllätynyt, kuinka paljon voi tehdä ihan omilla valinnoillaan. Ostamalla oikeanlaisia tuotteita, kyselemällä kaupossa tiettyjä tuotteita, ottamalla selvää asioista. Siis niin, ettei aina ota sitä ensimmäistä ja helpoimmin saatavilla olevaa asiaa, vaan kyseenalaistaa ja näkee hiukan vaivaa.

Lähde mukaan toimintaan käymällä vaikka aluksi osoitteessa: www.changemaker.fi

TORINON KÄÄRINLIINAN ARVOITUS KIINNOSTI

KAIKKI TIETÄVÄT, mikä on Torinon käärinliina: kangas, johon Jeesuksen sanotaan käärityn kuolemansa jälkeen. Eikä siinä vielä kaikki. Liinaan on painautunut miehen kasvat, joten mikäli liina on aito, tiedämme, miltä Jeesus näytti. Se on sinänsä hyvin, koska tuolta ajalta on muuten olemassa perin vähän valokuvia. Valokuvasta nimittäin tavaltaan on kyse, miehen kasvat ovat piirtyneet kankaaseen kuin negatiiville.

Monet ovat sitä mieltä, että Torinon käärinliina on väärennös. Varsin monet ovat kuitenkin sitä mieltä, että liina on aito. Näihin jälkimmäisiin kuuluu turkulainen kulttuuriantropologian dosentti **Juha Hiltunen**, joka kirjoitti vuosi sitten aiheesta kirjan nimeltä *Valokuva Jeesuksesta? Torinon käärinliina tieteen, historian ja Uuden Testamentin valossa*. Kirja poiki myös laajahkon näyttelyn, joka oli ensimmäisen kerran esillä Martin kirkossa edellispuoleisena ja jälleen kuluvan vuoden pääsiäisenä.

Kyseessä ei ole ihan pikkunäyttely: se on levittäytynyt koko kirkkosaliin. Kirkon etuosassa on suuri risti sekä va-

lokopio liinaan painautuneista kasvoista. Siellä on myös aidonkokoinen ristin poikkipu, jonka painoa voi käydä kokeilemassa.

Hieman syjemmällä on Kuralan Kylämäen sepän rekonstruoima roomalainen keihäs ja ruoska, jollaisella Jeesusta ruoskittiin, sekä samanlaisia nauvoja kuin roomalaiset käyttivät. Kirkon sivukäytävillä on tietoa käärinliinasta itsestään. Myös löytyy Hiltusen valmistama orjantappurakruunu, joskin orjantappurapipo voisi olla parempi ilmaisu, sillä alkuperäinen ei ollut alkuunkaan sellainen seppeli, jollaiseksi se yleensä kuvataan. Näitä teloitus- ja kidutusvälineitä kutsutaan nimellä Arma Christi.

Paljon katsojia

Aika hurjaa siis. Kieltämättä näyttelyn hurjuutta pohdittiinkin, kun Juha Hiltunen otti seurakuntaan yhteyttä ja ehdotti näyttelyn kokoamista. Seurakuntaneuvosto näytti kuitenkin hankkeelle vihreää valoa, minkä jälkeen se koottiin ripeästi:

- Pääosin palaute on ollut myönteistä, näyttely on koettu vaikuttavana. Vaikka toki on ollut, netin palstoilla varsinkin, myös kritiikkiä – ennen kaikkea on kysely, onko paikallaan, että tällaisia kiistanalaisia pyhäinjäännöksiä esitellään kirkossa, kertoo kirkkoherra **Tuomo Norvasuo**.

Näyttely joka tapauksessa on kiinnostanut ihmisiä. Viime vuonna sen kävi katsomassa pari tuhatta henkeä ja tänä vuonna pelkästään pitkäperjantaina oli 300 ihmistä. Lisäksi kyselyjä on tullut kauempaakin.

- Nyt näyttely on siis ollut esillä kahtena vuonna, mutta tuskin ensi vuonna. Syy on, että tietysti tämä hiukan kuluu, kun ei tule uusia esineitä ja toisaalta se, että näyttely rajoittaa jonkin verran kirkon käyttöä. Jatkossa se on varmaan esillä silloin tällöin ja ehkä sitä voisi vuokrata muuallekin. On sitä kyselykin.

Aittoa vai ei?

Itse Torinon käärinliinan tarina on seuraava: kyseessä on pellavaliina, jollaiseen Jeesuksenkin sanotaan käärityn kuolemansa jälkeen. Kääreeseen on piirtynyt samanlaisen kidutuksen jäljet kuin mihin Jeesus alistettiin. Käärinliinan mies on ollut noin 180 senttiä pitkä, 79 kilon painoinen 30–45-vuotias mies, jonka kasvat ovat myös hyvin näkyvissä. Käärinliina ilmestyi julkisuuteen 1300-luvulla Ranskassa. Nykyään sitä säilytetään Torinossa Pyhän Johannes Kastajan katedraalissa. Liinaa on tutkittu hartaasti ja sekä aitoutta että väärennöstä kannattavat ovat löytäneet todisteita näkemyksilleen.

- Viime kädessä on kai niin, että Torinon käärinliina aitous on kiistanalainen. Itse näen seurakunnan näkökulmasta, ettei meidän tehtävämme olekaan vakuuttaa ihmisiä aitoudesta tai epäaitoudesta, kyse on viime kädessä kärsimyksen ja ylösnousemuksen tematiikasta, Norvasuo muotoilee ja jatkaa:

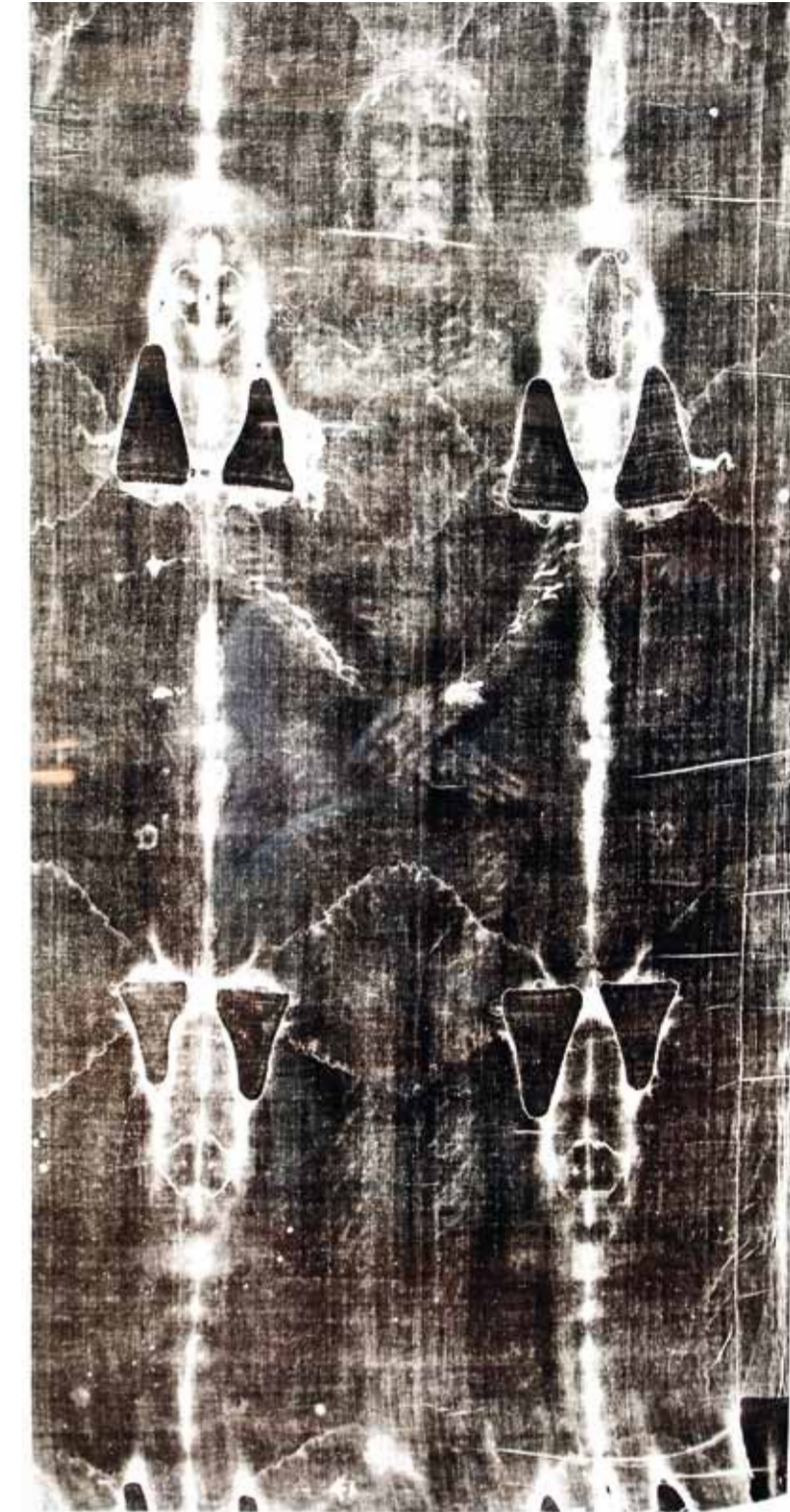
- Käärinliinassa ja sen aitoudesta on vähän samaa kuin ylösnousemuksen tematiikasta, jos et usko siihen, ei sinua voida vakuuttaa, että näin se on. Uskon elementti on mukana.

Ajatukset ylösnousemukseen

Entä onko tarpeen tuoda kaikki nuo kamaludet esiin niin yksityiskohtaisesti? - Käärinliinaan on painautunut nimenomaan se kärsimyshistoria, kidutus, naulat - ja siksi ne tukevat toisiaan. On myös niin, ylösnousemukseen liittyy kärsimys. Ilman sitä ei olisi ylösnousemustakaan, Norvasuo sanoo.

Ja se aitous... onko silläkään lopulta väliä? (Martinkirkossa esillä ollut liina joka tapauksessa on ehdottoman aito amerikkalainen kangaspainatus.)

- Ajattelen, että ihmiselle, joka uskoo Kristuksen ylösnousemukseen, on ehkä loppujen lopuksi aika merkityksetöntä, onko se juuri tuo liina, joka Jeesuksen

ympäri käärittiin. Tärkeämpää on, että hänet käärittiin tuollaiseen liinaan. Se on vähän sama kuin jos menee Jerusalemiin ja sanotaan, että se Jeesuksen syntymäkirkko on tuolla tai että se olikin viisi metriä tuonnempana. Ei sillä ole väliä, mutta nämä konkreettiset asiat kuitenkin tuovat lähemmäs sitä, että näin on tälle miehelle käynyt, Norvasuo

mieltii. Toisin sanoen: Torinon käärinliinan merkitys on siinä, että se saa pohtimaan ylösnousemukseen liittyviä asioita. Mutta toisaalta: - Onhan se myös siksi merkityksellinen, että se tuo asioita historiallisiksi.

CHANGEMAKER FÖRBÄTTRAR VÄRLDEN

LAURA KARANKO är en udda figur i församlingssammanhang: hennes titel är kultursekreterare (näjo, visst har hon missionsskreterarjobbet på sitt bord också). En av hennes uppgifter är att leda en Changemaker-grupp. Det handlar om verksamhet på gräsrotsnivå och om att titta närmare på frågor som skuld, strukturer i världen och konsumtion.

Gruppen engagerar framför allt högskolestuderande, men också andra – till

och med män, trots att sådant här oftare väcker kvinnors intresse.

I väntan på ett större projekt har gruppen bland annat organiserat en litteraturcirkel och ordnat filmkvällar med avsikt att väcka tankar och ta in influenser. Eftersom gruppen engagerar likasinnade råder ingen brist på debatt.

En gång har gruppen lagat mat tillsammans:

- Det kom sig av att vi började diskutera mat i allmänhet. Till exempel

lågkolhydratdieter är väldigt populära, så vi började fundera på frågan med tanke på naturen. Hurdan mat kan tankas vara naturenlig? berättar Karanko.

Till slut bad gruppen en bekant kock ställa upp och så diskuterade man etiskt hållbara sätt att köpa och laga mat. Gruppmedlemmarna köpte ingredienser och passade på att fråga var och hur de har producerats. Man diskuterade om det är bättre att köpa ekologisk ingefära från Kina än vanlig ingefära från

Finland. Gruppen diskuterade frågan, forskade i den, lagade sedan maten och åt den.

- Vi har en internationell infallsvinkel, vi tänker alltså på utvecklingspunkter. Den bästa utvecklingshjälpen idag sker vid kassan i butiken, genom våra konsumtionsval. Missionsarbete handlar inte längre om att man ger fem penni till barnen i Afrika. Det handlar om vad du köper i affären. Det påverkar mycket mer.

NÄYTTELYTÄ JA TAIDETTA

Kirkot ovat pysyviä taidenäyttelyitä.

On poikkeus, että kirkoissa järjestetään taide- tai muita näyttelyitä, mutta ei se ennenkuulumatonta ole. Viime vuoden pääsiäisenä nähtiin ensimmäisen kerran Martinkirkossa Torinon käärinliina-näyttely, kuluvana vuonna Tuomiokirkossa on ollut – ja on edelleen – esillä nykytaidetta.

Toisaalta asian voi kääntää toisinkin päin: kirkot ovat itsessään pysyviä taidenäyttelyitä. Veistokset, alttarimaalaukset, lasimaalaukset, kirkokotesteilit sekä tietenkin itse kirkkorakennukset ovat oleellinen pala kulttuuri- ja taidehistoriaa.

Kirkoista löytyy myös uudempiä taidetta. Seurakuntayhtymän

intendentti **Riikka Kaisti** kehottaa käymään katsomassa vaikkapa Henrikinkirkossa: alttarin viereltä löytyy Eero Hiirosen ruostumatonta terästä oleva teos "Nouseva", ja eteisaulasta Raimo Utrilaisen "Cantate domino cantati" ja Arvo Heinosen "Sovinto"-veistokset.

Viime vuonna valmistuneeseen Ruususaliiin on ripustettuna neljä pitkäaikaista varastossa ollutta Pyhän Katarina kirkosta peräisin olevaa lehterikaiteen maalausta 1700-luvun puoliväliltä. Niitä vastapäätä on Juri Saarikosken abstrakti maalaus vuodelta 1997. Kirkosta löytyy myös Pauno Pohjolaisen sekä Saara Ekströmin töitä.

ESITTÄVÄÄ TAIDETTA

Seurakunta teatterissa.

Teatteri on aina ollut kirkossa olennainen taidemuoto: ajatellaan vaikka joulukuvaelmia tai pääsiäisnäytelmiä. Suurin seurakunnan teatteri Turun alueella on Mikael-teatteri, joka täytti viime vuonna 15 vuotta. Se on esittänyt keskimäärin näytelmän vuodessa, kuluvana vuonna peräti kaksi. Mikaelin pukuväestökin alkaa olla jo sen verran mahtava, että sillä varustaisi pienehkön roomalaisen armeijan.

Pienempiä teatteriryhmiä on myös esimerkiksi Martin seurakunnassa sekä Kaarinassa. Viime vuonna edellisessä esitettiin *Pääsiäisnäytelmä* ja jälkimmäisessä *Ylös Jerusalemiin* – pääsiäisnäytelmä sek. Henrikinkirkolla

taas järjestettiin bibliodraamaa, ohjaajan johdolla tapahtuvaa vuorovaikutusta oman itsen, Raamatun ja muun ryhmän kanssa.

Toisenlaista lavashow'ta on nähty Linnateatterissa, jossa "Ilta Lauran kanssa" – kristillinen talkshow on vetänyt väkeä kuuntelemaan mielenkiintoisia keskusteluja sekä esiintyjä. Lauran vieraana on nähty mm. Juha Tapio ja Jippu. Iltoja järjestetään yhdessä seurakuntayhtymän kanssa.

Lapsille nukketheaterikokemuksia järjestää seurakuntayhtymän Kas Kummaa –ryhmä. Lisäksi Maariassa toimiva näytelmäkerho Draamateam antaa mahdollisuuden lapsille ja nuorille päästä itse näyttämään.

MIKAELILAISET KÄYVÄT LINNATEATTERISSA

- **ONKO KAIKILLA** hyvä asento? Jaksatte kuunnella tämän parituntisen? Hyvä, aloitetaan sitten, sanoo näyttelijä **Kai Lehtinen** Linnateatterin lavalla. Kyseessä on kaikesta huolimatta repliikki, ei Lehtinen ihan lämpimikseen puhu. Näytelmä on nimeltään Fundamentalisti, Lehtinen näyttelee siinä pappia, joka häilyy uskonsa kanssa ja kertoo samalla tarinaa itsestään ja nuoresta naisesta, joka liittyi ääriuskonnolliseen lahkoon. Uskonollisen tematiikan ohella

näytelmässä luodetaan varsin syvällisesti ihmisyyden perusasioita, oikeaa, väärää, tahdonvapautta, rakkautta...

Mielenkiintoisen näytelmästä tekee paitsi mainio näyttelijäntyo ja käsikirjoitus, myös se, että yleisö on paikalla Mikaelinseurakunnan kutsumana. Se, että kyseessä on uskontoaiheinen näytelmä, on silkkaa sattumaa: Mikaelinseurakunta on kutsunut seurakuntalaisiaan teatteri-iltoihin jo iät ajat, ja sitä käydään katsomassa, mikä sattuu olemaan ohjelmistossa.

Matalan kynnyksen teatteri

Kyseessä on matalan kynnyksen toiminta, jolla saadaan mukavalla tavalla kontaktia seurakuntalaisiin. Kun vielä yleensä mennään ikäryhmittäin, se on tulijoidenkin mielestä mukavaa - näkee alueen muita samanikäisiä. Tosin ihan aina ei ikä ole se yhteinen nimittäjä:

- Edellisellä kerralla kutsuimme STX:n väkeä. Mikael on tarjonnut

telakalla joulukahvit muutamana vuonna, ja teatteri-ilta oli sille jatkoa. Olemme osaltamme halunneet olla tukemassa, kun siellä on ollut vaikeaa, sanoo kappalainen **Timo Hanttu** sanoo.

Tapahtumantuottaja **Timi Laivo** kertoo, että teatteri-iltoja on neljä vuodessa:

- Viimeksi kävi niin, että Luolamiehen poikaa eivät kaikki halukkaat mahtuneet katsomaan, joten järjestettiin nyt tämä vähän niin kuin paikkaukseksi. Kun paikkoja jäi vähän yli, laitettiin Turun Sanomiin ilmoitus, että muutkin ovat tervetulleita niin kauan kuin paikkoja riittää. Teatteri on aika kiva tapa lähestyä ihmisiä. Tuskin kukaan pistää pahakseen ilmaisesta lipusta!

Linnateatteri on valikoitunut Mikaelin yhteistyökumppaniksi monestakin syystä, mutta ihan vähäinen ei ole se yksinkertainen asia, että se sattuu olemaan Mikaelin alueella. Ja kaipa tämä yhteistyö on ihan molemmiin puolin koettu mukavaksi?

Kysytäänpä teatterijohtaja **Mikko Koukila**:

- Totta kai! Teatteri tarvitsee yleisöjä ja kaikenlaisia yleisöjä: yhteistyö on tuonut meille tutustumaan myös sellaisia ihmisiä, jotka eivät välttämättä muuten olisi tulleet. Yhteistyö on myös jo jatkunut pitkään. Se alkoi aikanaan Riisuttu mies – elokuvan kuvauksissa. Sen jälkeen on ollut monenlaisia yhteisiä juttuja.

Timi Laivo, Mertsu Ärling ja Timo Hanttu olivat Mikaelinseurakunnan puolesta vastaanottamassa teatterilyleisöä.

Vaikuttava esitys

Itse esityksen lisäksi seurakunta tarjoaa yleisölle jälkikäteen kahvit. Tarkoituksena on istuskella ja jutella mukavia. Melkoinen osa yleisöstä saapuukin kuppilille. Kommenteista päätellen näytelmästä pidettiin, esityksen intensiteetti ja aihe tekivät vaikutuksen.

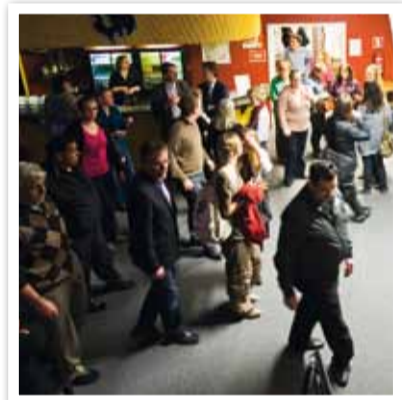
- Olin niin väsynyt ennen kuin tulin tänne, että otin suklaata mukaan pysyäkseeni hereillä. Mutta eipä sitä tarvittu! Näytelmä on mainio ja meillä oli hienot paikat niin että pääsi ihan läheltä katsomaan näyttelijöiden ilmeitä

ja eleitä. Kaikkiaan tällainen on hieno veto Mikaelinseurakunnalta, sanoo yksi katsojista, **Hanna Aromaa-Koskinen**.

Mukaan kahvipöytään liittyvät hetkeksi myös näyttelijät, eli Kai Lehtinen ja **Elina Aalto**. Keskustelua syntyy heti. Joku huomauttaa, että Elina Aalto fundamentalistina oli suorastaan pelottavan oikeanoloisen.

Kuinka tuttuja nämä näytelmässä käsitellyt asiat olivat hänelle etukäteen?

- Eivät yhtään. Mutta tämän näytelmän myötä on kyllä tullut aika paljon näitä mietittyä, Aalto sanoo.

NUMEROT 2010

TILIKAUDEN TULOS

- 1,66 miljoonaa euroa

JÄSENYYSMUUTOKSET 2010

Kastetut	1 660
Kuolleet	1 607
Uusi jäseniä muuton perusteella	19 290
Jäsenyys lakannut muuton vuoksi	22 283
Kirkkoon liittyneet	637
Kirkosta eronneet	3 906

VUODEN 2010 LOPUSSA

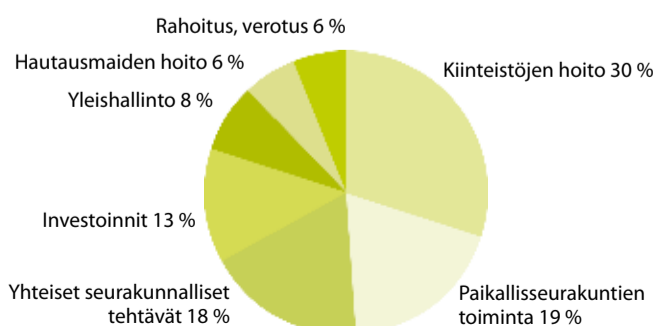
Kirkkoon kuului Turussa	71,2 %
Kirkkoon kuului Kaarinassa	81,0 %
Yhteensä	72,7 %

JÄSENMÄÄRÄT

	2009	2010
Henrikinseurakunta	17 340	16 772
Kaarinan seurakunta	18 152	17 859
Katariinanseurakunta	17 701	17 269
Maarian seurakunta	29 595	29 061
Martinseurakunta	19 550	19 258
Mikaelinseurakunta	21 185	20 834
Paattisten seurakunta	1 859	1 808
Piikkiön seurakunta	6 246	6 270
Tuomiokirkkoseurakunta	13 752	13 357
Åbo svenska församling	8 974	8 895
Yhteensä	154 354	151 383
Muutos		- 2971

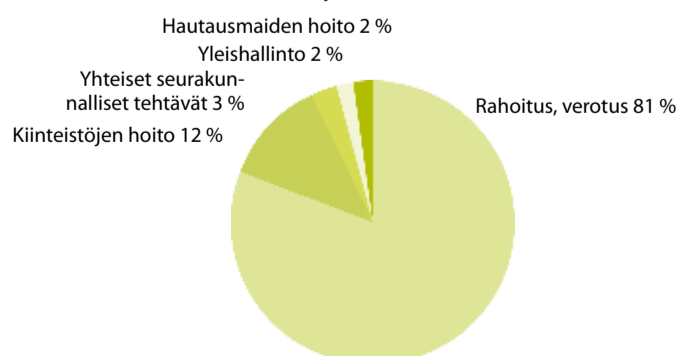
MENOT 2010

51,6 miljoonaa euroa

TULOT 2010

43,4 miljoonaa euroa

SEURAKUNNALLISET TOIMINTAMENOT 2010

17,2 miljoonaa euroa

